

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

NÁZEV PRÁCE: Psychoterapeut se vzděláním sociálního pracovníka: Ovlivnění role psychoterapeuta preedukačním vzděláním v sociální práci při komparaci s jednooborovou psychologií a jejich kompetencí dle České asociace pro psychoterapii

AUTOR: Petr Fulier

Rok odevzdání práce: 2017

1. Téma práce (aktuálnost, náročnost, shoda s obsahem práce)

| | | | |
|------------|-------------|----------|-------------|
| vynikající | velmi dobrý | průměrný | podprůměrný |
|------------|-------------|----------|-------------|

Téma práce si diplomant ušil na míru vycházející ze studovaného oboru sociální práce a z titulu frekventanta komplexního psychoterapeutického výcviku.

Název práce se od obsahu práce odchyluje – autor se namísto „role psychoterapeuta“ věnuje psychoterapii jako takové. Co si pod „rolí psychoterapeuta“ představuje? Toto je zásadní otázka práce vyplývající z jejího názvu. Jak může diplomant zjišťovat ovlivnění role, když chybí její vymezení?

Znění názvu je nejasné – čtenář se sice při četbě práce dovtípí, jak to autor zamýšlel, přesto by byla určitá preciznost formulace názvu diplomové práce na místě. O čí kompetencích autor mluví? Další pojem, zavánějící oxymorónem, není vysvětlen – co to je „preedukační vzdělávání“?

Poslední výtku vztahující se čistě k názvu práce je až trapná, přesto nemůžu nepoukázat na to, že Česká asociace pro psychoterapii se píše s velkým písmenem na začátku.

Diplomant říká, že pokud bude „psychoterapie lékařský nástroj, nemá obsah této práce žádný smysl.“ Jaký smysl má práce teď? Z jakého vymezení psychoterapie vycházel? Uvedl dvě rozsáhlé definice, z nichž vybírá pouze to, co by konvenovalo s jeho záměry (pomíjí zdravotnické užívání psychoterapie, ač ji tak zprvu definoval).

Mnoho kapitol je zbytečných (naprosto např. kapitola o psychologii, o psychoterapii ve světě, u historie sociální práce by stačila část o vlivu psychologie na formování sociální práce...).

2. Stupeň splnění cílů práce

| | | |
|---------|------------------|-----------|
| Splněny | Částečně splněny | Nesplněny |
|---------|------------------|-----------|

Cílem práce bylo „argumentovat a zhodnotit vysokoškolský obor sociální práce, a to v oblasti vzdělávání a kompetencí, které jsou nutné pro vykonávání psychoterapie, a zároveň v rámci tohoto sledovat, zdali sociální práce,, je kvalitním předpokladem pro vykonávání profese psychoterapeuta.“

Takovýto cíl považuji z logického hlediska za nešťastně formulovaný, jelikož jednoznačná odpověď na něj zní ne (což stačí odůvodnit jen tím, že sociální práce a psychoterapie z podstaty své věci není totéž).

Dalším cílem je pravděpodobně zodpovězení tří otázek (z nichž každá má několik podbodů – nebudu zde vypisovat):

1) Zda je vzdělání v sociální práci kvalitním předpokladem pro profesi psychoterapie? A proč?

2) Co určuje to, zdali má obor SP kvalitní předpoklady pro profesi psychoterapie?

- tyto dvě otázky se významově překrývají, mohl byste dovysvětlit jejich rozdíl, a jak jste jej zohlednil v práci? (Pomím jazykově chybnou formulaci druhé otázky.)
- podotázky 1a. a 1b. nesouvisí se zněním otázky 1 – je to důvod, proč jste se jimi ve shrnutí nezabýval?

3) Které kompetence má sociální práce a které jí naopak chybí pro vykonávání práce psychoterapeuta?

- Odpovědět na takovou otázku je nemožné, neboť sociální práce sama o sobě žádné kompetence nemá – z obecné definice kompetencí vyplývá, že jde o „schopnost“, „předpoklad“ něco zvládat event. „oprávnění“ k něčemu, jejichž nositeli může být pouze osoba.

Rozhodně lze diplomantovi doporučit ubrat v rozletu, neboť cíle pro svou rozhojňenost nebyly (a otázkou je, zda vůbec mohly být) dosaženy. V kapitole 6, která by měla být z hlediska prezentace dosažení cílů shrnující, jsou některé otázky zcela ignorovány (konkr. všechny z podotázek). Stupeň dosažení hlavního cíle není reflektován vůbec.

Bohužel, nejednoznačnost a zmatečnost stanovených cílů předjímá nesrozumitelný charakter celé práce.

3. Přístup k řešení (zhodnocení teoretických východisek, použitých postupů a metod)

| | | | |
|------------|-------------|----------|-------------|
| vynikající | velmi dobrý | průměrný | podprůměrný |
|------------|-------------|----------|-------------|

Metodologické zpracování považuji za další významnou slabinu.

Není možné kompetentnost k psychoterapii posuzovat pouze na základě dosaženého vzdělání. Není možné vysoudit, že je sociální pracovník (nebo kdokoliv jiný) připraven „kvalitně“ (str. 73) ve chvíli, kdy nemáte stanovená kritéria kvality.

V současné době může být psychoterapeutem kdokoliv, jakou roli tedy v posuzování kompetencí hraje vzdělání?

Není možné dojít k závěru, že vědomostní vybava relevantní pro psychoterapii sociálních pracovníků a psychologů je stejná, aniž byste podrobně pracoval se studijními programy (hodinové a kreditové dotace apod.)

Není možné hodnotit bez hodnotících měřítek!

Není možné vytrhávat pouze určité informace a na nich stavět svá tvrzení (cílem psychologie není „pomoci klientovi v jeho životě a fungování“ – str. 74 – sám ostatně tuto informaci vyvracíte stránkou 20).

A obdobně – není možné si něco myslet a předkládat to čtenáři jako fakt (např. podkap. 4.2.1 a 4.2.2, kdy jste prezentoval „významné kompetence“ vybrané na základě vlastních dojmů).

Není možné předkládat domněnky jako pádné důvody svého postupu (např. výrok na str. 60: „výuka na MU je stejně kvalitní jako na UK“ je nutný podložit!).

V textu se objevují sugestivně podané informace tak, aby odpovídaly autorovým záměrům (např. str. 33). (pozn.: Rozsah předatestačního studia nebývá 15 let, ale je o 5 let kratší, poněvadž psychoterapeutický výcvik většinou jedinec zahájí již během studia, nejpozději během následné odborné praxe, kterou by v naprosté většině případů bez započatého výcviku dělat nemohl.)

Nepodložené úsudky, zavádějící informace, autorovy domněnky prezentované jako fakta se v práci

objevují neúnosně často.

4. Přínos práce pro teoretické a praktické využití

| | | | |
|------------|-------------|----------|-------------|
| vynikající | velmi dobrý | průměrný | podprůměrný |
|------------|-------------|----------|-------------|

S ohledem na způsob uchopení tématu, množství metodologických nedostatků, absenci kritické analýzy považují přínos za slabý.

S ohledem na povahu práce (diplomant přiznává, že vychází pouze z jednoho pojetí psychoterapie, které může být v dohledné době vyvráceno uzákoněním psychoterapie) považují tento slabý přínos za dočasný, neřku-li hypotetický.

5. Logická stavba práce

| | | | |
|------------|-------------|----------|-------------|
| vynikající | velmi dobrá | průměrný | podprůměrná |
|------------|-------------|----------|-------------|

Práci chybí logická linie, autor skáče od jednoho k druhému (často opakovaně). Zvláště od str. 40 (4. kapitoly), kdy autor začíná pracovat s kompetencemi, je přehlednost práce natolik snižená, že jsem mnohokrát musela listovat zpět a hledat logiku návaznosti témat v obsahu. Pro dokreslení: od kompetencí odbíhá k popisu fakult, poté odskočí k sociální práci (které se věnoval již v kap. 2), poté se opět vrací ke kompetencím, poté čtenáře čeká znovu psychologie (o té se jednalo též v kapitole 2), opakovaně psychoterapie (té patří dokonce část kapitoly 2 a celá kapitola 3), poté opět kompetence, v závěrečném hodnocení, které vypadá jako shrnutí, se opět objevují kompetence a další přístupy k psychoterapii, jenže poté následuje kapitola s dalším shrnutím, kde se opakují významově stejné otázky jako z kapitoly o hodnocení...

Čtenář se shledá s mnoha duplicitními informacemi rozestými na různých místech práce. Po grafické stránce by bylo možné práci zpřehlednit alespoň odsazením kapitol.

6. Formální úroveň práce

| | | | |
|------------|-------------|----------|-------------|
| vynikající | velmi dobrá | průměrná | podprůměrná |
|------------|-------------|----------|-------------|

V práci se objevují na mnoha místech neurčité odkazy bez specifikací: „PT je z velké části brána jako samostatný obor“ (kdo ji tak bere? Str. 24), „vede se diskuze“ (kdo ji vede? Str. 24), „předpokládá se“ (str. 58), „je předpoklad“ (str. 57), „řada škol“ (jakých?, str. 60) Odkazy a citace jsou jednotné a odpovídají normě.

7. Odborná jazyková úroveň práce

| | | | |
|------------|-------------|----------|-------------|
| vynikající | velmi dobrá | Průměrná | Podprůměrná |
|------------|-------------|----------|-------------|

Autor operuje s pojmy nesprávně, užívá bez bližšího zdůvodnění promiscue termínů terapie a psychoterapie, zásadní pojmy, které se v práci objevují (nebo by se tam objevit měly) nejsou vysvětleny (role), další jsou zúžené (např. kompetence často užívá jako synonymum vzdělání). Obecná úroveň češtiny je velmi tristní, mnoho vět vůbec nedává smysl.

V práci jsou k nalezení překlady i pravopisné chyby.

8. Vhodnost použitých zdrojů při tvorbě práce

| | | | |
|------------|-------------|-------|-------------|
| vynikající | velmi dobré | dobré | dostačující |
|------------|-------------|-------|-------------|

K výběru zdrojů nemám tolik závažné připomínky jako k obsahu a formě práce – některé jsou zbytečné (viz poznámky výše o zbytečných kapitolách), jiné by bylo třeba doplnit (např. kritická stanoviska k tématu), co lze ale jednoznačně doporučit, je lepší práce s nimi.

Práci k obhajobě

| | |
|------------|--------------|
| doporučuji | nedoporučuji |
|------------|--------------|

S klasifikací

| | | | | | |
|---|-----|---|-----|---|-----|
| 1 | 1-2 | 2 | 2-3 | 3 | 3-4 |
|---|-----|---|-----|---|-----|

Autor měl chvalitebnou myšlenku a jistě lze ocenit jeho iniciativu přijít s vlastním návrhem práce, nicméně kvalita uchopení a zpracování tématu jsou nepřijatelné. Téma diplomant pojal příliš zešíroka, soulad s chybně formulovaným a nejasným názvem práce neexistuje, vymezení cílů je přebujelé, jejich formulace chybná, práci chybí odůvodněná argumentace a kritický přístup, struktura je chaotická. Až na použité zdroje není žádná z hodnotících kategorií, která by dosahovala alespoň uspokojivé úrovně.

V Praze dne 18.7.2017

